

Sobre la novel·la

André Maurois ha publicat darrerament un article sobre la gran voga de la novel·la. Avui, la novel·la, és el gènere literari que agrupa una quantitat més respectable d'escriptors i de lectors. Batallons de novel·listes laboren copiosament per a agitar la imaginació d'imponents estois, els editors polaritzen llurs activitats vers l'edició de novel·les, en el camp dels tiratges s'estableixen rècords impressionants. Al costat de la novel·la, els altres gèneres literaris viuen d'una vida més aviat mediocre. El públic devora les obres dels animadors de ficcions amb una fam inexhaustible. El novel·lista és, en fi, el tipus d'escriptor més estrictament de nostre temps.

A què cal atribuir aquesta gran voga de la novel·la? André Maurois l'atribueix a la fam de certitud de l'home. Un escriptor anglès, E. N. Forster, ha escrit unes consideracions molt justes sobre els herois de novel·la. Un heroi de novel·la és una cosa molt diferent d'un heroi de debò: és un simple grup de motes amb els quals el novel·lista resol un dels aspectes de la seva personalitat, un dels seus múltiples possibles. I els mots, malgrat llurs infinits matisos, sempre són símbols de coses i de relacions concretes. Les possibilitats d'arribar a conèixer, més enllà dels mots, l'ànima d'un personatge de novel·la sempre són més abundants que les possibilitats de conèixer un personatge de debò. Un home sempre té al voltant uns velos de misteri: és un complex d'elements psicològics, potser invariables, però que es poden combinar fins a l'infinit. El que caracteritza l'home és la seva alterabilitat: la sorpresa. Un personatge de novel·la, en canvi, per complicat que sigui és sempre, finalment, aferrable. I conèixer amb minuciositat les accions i reaccions de l'ànima de la senyora Bovary, per exemple, pot aconsolar perfectament a un home de no conèixer les accions i les reaccions de l'ànima de la seva dona.

Probablement André Maurois té molta raó. L'home llegeix novel·les per a satisfer aquell afany, gairebé inconscient, de veure les coses, còmodament, en esquemes. Però, potser la novel·la afalaga més, encara, un altre caire de la curiositat. L'home té un innegable afany insatisfet d'ubieuïtat. I l'única portella d'aquest afany era el somni. Una novel·la és sempre una mica de somni a l'abast de la mà. L'home ubieu pot penetrar fàcilment en els indrets més hermètics i més remots, pot denar-se el gust de veure els drames dels altres sense haver de pensar que el drama pot ésser, simplement, un joc. I sense moure's d'una cadira. La novel·la és una mica el tapís volador de les "Mil i una nits" i una mica l'elm prodigiós de les llegendes que feia tornar el guerrer invulnerable. És un somni perfectament controlable, i els secrets de la seva gran voga són, potser, fet i fet, els mateixos secrets de la gran voga del cinema.